

**TOELICHTING OP DE VERORDENING WET
MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING
GEMEENTE LAREN 2013**

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Begripsomschrijvingen

Lid 1. Aanmelding: Het proces van vraag naar ondersteuning begint met een gesprek tussen belanghebbende en een Wmo consulent. Belanghebbende moet zich voor dit gesprek aanmelden. Dit gebeurt bij voorkeur via een contactformulier. Dit contactformulier is ook digitaal (als e-formulier) beschikbaar op de website van de gemeente Huizen Aanmelding voor het gesprek kan ook mondeling of per e-mail.

Lid 2. Aanvraag: Na het gesprek met een Wmo consulent kan belanghebbende schriftelijk een aanvraag voor ondersteuning doen. De aanvraag moet schriftelijk ingediend worden. Er is geen gesprek nodig als de situatie van belanghebbende volstrekt helder is en belanghebbende goed bekend is bij de gemeente. Bijvoorbeeld als gaat om vervanging van voorzieningen wegens het bereiken van de afschrijvingstermijn, of als een goed bekende aanvrager een nieuwe aanvraag doet.

Lid 3. Algemeen gebruikelijke voorziening: Een voorziening is algemeen gebruikelijk als deze niet speciaal bedoeld is voor mensen met een handicap. Een algemeen gebruikelijke voorziening wordt ook op grote schaal door niet-gehandicapten gebruikt, is in een normale winkel te koop (niet in speciaalzaken of soortgelijke winkels) en is niet aanzienlijk duurder dan vergelijkbare producten. Dit blijkt uit de jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep. De Centrale Raad van Beroep heeft aangegeven dat er een uitzondering moet worden gemaakt als belanghebbende een inkomen heeft dat door de totale onvermijdbare kosten die hij maakt vanwege zijn handicap onder de bijstandsnorm komt.

Lid 4. Algemene voorzieningen: Dit zijn voorzieningen die niet voor iedereen bedoeld zijn, maar door degene voor wie ze wél bedoeld zijn op eenvoudige wijze, zonder een ingewikkelde aanvraagprocedure, te verkrijgen of te gebruiken zijn. Bij algemene voorzieningen gaat het om ondersteuning die in ieder geval:

- betrekking heeft op lichte, niet complexe ondersteuning;
- ingezet wordt voor een incidentele ondersteuningsbehoefte.

Voorbeelden zijn:

- De dagrecreatie voor ouderen.
- De boodschappenbus, de supermarktservice, de vrijwillige boodschaphulp.
- De maaltijdservice en het eetcafé.
- Klusjesdiensten om kleine woningaanpassingen te realiseren zoals de buurtconciërge, klussendienst, 55+service, thuiszorgservice.
- De (ramen)wasservice.

Een algemene voorziening is geen individuele voorziening en de Wmo regels rond eigen bijdragen/eigen aandeel gelden niet. Ook aan ondersteuning via algemene voorzieningen kan een gesprek voorafgaan.

Lid 5. Belanghebbende: Het begrip 'belanghebbende' kan ruimer zijn dan alleen degene met de beperking zelf. Binnen de Wmo vormen mantelzorgers en vrijwilligers een bijzondere groep doordat in de wet gesproken wordt over mantelzorgers en vrijwilligers als doelgroepen die onder de compensatieplicht vallen. De werking van prestatieveld 6 is op mantelzorgers en vrijwilligers van toepassing. Artikel 4 van de Wmo maakt duidelijk dat de mantelzorger geen zelfstandig recht op individuele Wmo voorzieningen heeft, maar dat de voorzieningen die worden toegekend aan degene met de beperking, ook tot doel hebben de taak van de mantelzorger te ondersteunen. In de uitvoering betekent dit dat mantelzorgers zo veel mogelijk moeten worden betrokken bij het gesprek en bij het inzetten van compenserende maatregelen bij degene aan wie zij mantelzorg verlenen. De behoeften van de verzorgde en die van de mantelzorger worden integraal aan de orde gebracht en bij het uiteindelijke besluit

meegenomen. In de in hoofdstuk 4 omschreven afwegingskaders komt dit uitgangspunt per resultaat tot uiting. Per resultaat wordt er rekening gehouden met de belangen van de mantelzorger en het eventuele geval van dreigende overbelasting.

Lid 6. Compenserende maatregel: Een individuele voorziening is niet voor iedereen beschikbaar, maar uitsluitend voor diegenen die onder artikel 4 van de wet vallen. Er wordt individueel onderzoek gedaan naar de noodzaak van deze voorziening, de voorziening wordt bij beschikking toegekend en er staat bezwaar en beroep open. Verder zijn alle regels van de Wmo van toepassing, zoals die rond eigen bijdragen en eigen aandeel.

Lid 7. Chronisch psychisch probleem: Deze bepaling spreekt voor zich.

Lid 8. Collectieve voorziening: Deze bepaling spreekt voor zich.

Lid 9. College: Deze bepaling spreekt voor zich.

Lid 10. Compensatieplicht: De omschrijving van het cruciale begrip 'compensatieplicht' is ontleend aan de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep van 10 december 2008. In deze uitspraak wordt voor het eerst een fundamenteel standpunt gegeven over de Wmo. Het letterlijke citaat luidt:

“4.2.2. Artikel 4 van de Wmo verplicht het College aan de in dat artikel genoemde personen voorzieningen te bieden ter compensatie van hun beperkingen op het gebied van zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie teneinde hen in staat te stellen een huishouden te voeren, zich te verplaatsen in en om de woning, zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel en medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan. Dit artikel brengt mee dat de zelfredzaamheid en de maatschappelijke participatie van deze personen de doeleinden zijn waarop de compensatieplicht van het College gericht moet zijn. Het is - gelet op de artikelen 3 en 5 van de Wmo - in beginsel aan de gemeenteraad en - gelet op artikel 4 van de Wmo - aan het College om te bepalen op welke wijze invulling wordt gegeven aan de in artikel 4 van de Wmo bedoelde compensatieplicht. De rechter dient de keuze(n) die de gemeenteraad en het College daarbij hebben gemaakt in beginsel te respecteren, onverminderd de rechtsplicht van het College om in elk concreet geval een voorziening te treffen die zich kwalificeert als compensatie van beperkingen op het gebied van zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. Artikel 4 van de Wmo legt het College, wat dat aangaat, de plicht op om een resultaat te bereiken dat als compensatie mag gelden. De Raad heeft noch in de wet, noch in de wetsgeschiedenis aanknopingspunten gevonden voor een terughoudende beoordeling van een ter uitvoering van artikel 4 van de Wmo genomen besluit. Wel heeft hij daarin aanknopingspunten gevonden voor het oordeel dat een dergelijk besluit in het individuele geval maatwerk dient te zijn. Onder omstandigheden kan dit leiden tot het oordeel dat algemene keuzen die de gemeenteraad en het College bij de uitvoering van de artikelen 3, 4, 5 en 6 van de Wmo hebben gemaakt in het concrete, individuele geval niet kunnen worden toegepast wegens strijd met de in artikel 4 van de Wmo bedoelde compensatieplicht. De Raad vindt hiervoor steun in de parlementaire geschiedenis, meer in het bijzonder in het verslag van het wetgevingsoverleg (Tweede Kamer 2005-2006, 30 131, nr. 98, p. 58 en 61), de brief van de staatssecretaris van 30 oktober 2006 (Tweede Kamer 2006-2007, 30 131, nr. 122, p. 6), de memorie van antwoord (Eerste Kamer 2005-2006, 30131, C, p. 7, 9, 10 en 57), de nadere memorie van antwoord (Eerste Kamer 2005-2006, 30 131, E, p. 19 en 25) en de Handelingen (Eerste Kamer 27 juni 2006, p. 34-1645).” Uit dit citaat zijn de belangrijkste bestanddelen samengevoegd tot de volgende begripsomschrijving: *“Compensatieplicht: De plicht van het College van burgemeester en wethouders aan personen met een beperking, een chronisch psychisch of een psychosociaal probleem, voorzieningen te bieden ter compensatie van hun beperkingen op het gebied van zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie te vergroten ten aanzien van het voeren van een huishouden, het zich te in en om de woning verplaatsen, het zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel en het ontmoeten van medemensen en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan. Daarbij legt artikel 4 van de Wmo het College de plicht op om een resultaat te bereiken dat als compensatie mag gelden en dat in het individuele geval maatwerk is”*

De compensatieplicht houdt een plicht voor het college in. Die plicht geldt in ieder geval ten aanzien van personen met een beperking, een chronisch psychisch of een psychosociaal probleem. Hieronder kunnen ook ouderen vallen. De persoon moet beperkingen ondervinden op het gebied van de zelfredzaamheid en de maatschappelijke participatie. Het doel van een compenserende maatregel is dan ook om belanghebbende in staat te stellen een huishouden te voeren, zich te verplaatsen in en om de woning, zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel en om medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan.

Het college is verplicht om maatwerk te bieden, op basis van de persoonskenmerken en behoeften van de aanvrager. Algemene maatregelen/primaten zijn toegestaan maar alleen als ze leiden tot maatwerk. De Centrale Raad van Beroep heeft hierover gezegd: "Onder omstandigheden kan dit (maatwerk) leiden tot het oordeel dat algemene keuzen die de gemeenteraad en het College bij de uitvoering van de artikelen 3, 4, 5 en 6 van de Wmo hebben gemaakt in het concrete, individuele geval niet kunnen worden toegepast wegens strijd met de in artikel 4 van de Wmo bedoelde compensatieplicht."

Lid 11. Eigen aandeel: Deze bepaling spreekt voor zich.

Lid 12. Eigen bijdrage: Deze bepaling spreekt voor zich.

Lid 13. Financiële tegemoetkoming: Deze bepaling spreekt voor zich.

Lid 14. Gebruikelijke zorg: Als in een huishouden meerdere meerderjarige personen wonen, dragen zij gezamenlijk de verantwoordelijkheid om het zich voordoende huishoudelijke werk te verrichten. Zij zijn verplicht om het huishoudelijke werk onderling te verdelen.

Lid 15. Gesprek: Onder 'het gesprek' wordt de situatie verstaan waarbij degene die beperkingen ondervindt in zijn zelfredzaamheid en/of maatschappelijke participatie, een gesprek voert met een vertegenwoordiger van het college. Tijdens het gesprek wordt samen (eventueel met aanwezige mantelzorger(s)) geïnterviewd waar betrokkene en zijn mantelzorger(s) beperkingen ondervinden in de zelfredzaamheid en/of maatschappelijke participatie. Om vanuit een integrale benadering met de hulpvraag van belanghebbende om te gaan en optimaal maatwerk te kunnen leveren, gaat dit gesprek in op meerdere levensdomeinen. Bekeken wordt wat belanghebbende zonder gemeentelijke ondersteuning kan doen om het resultaat/de resultaten te bereiken. Ook wordt bekeken wat het sociale netwerk voor belanghebbende kan betekenen om het resultaat/de resultaten te bereiken.

Lid 16. Hoofdverblijf: Deze bepaling spreekt voor zich.

Lid 17. Huisgenoot: Deze bepaling spreekt voor zich.

Lid 18. Individuele voorziening: Een individuele voorziening is niet voor iedereen beschikbaar, maar uitsluitend voor diegenen die onder artikel 4 van de wet vallen. Er wordt individueel onderzoek gedaan naar de noodzaak van deze voorziening, de voorziening wordt bij beschikking toegekend en er staat bezwaar en beroep open. Verder zijn alle regels van de Wmo van toepassing, zoals die rond eigen bijdragen en eigen aandeel.

Lid 19. Mantelzorger: Deze bepaling spreekt voor zich.

Lid 20. Persoonsgebonden budget: Deze bepaling spreekt voor zich. In deze toelichting wordt verder de afkorting pgb gebruikt.

Lid 21. Psychosociaal probleem: Het begrip psychosociaal probleem is vanuit de Awbz in de Wmo opgenomen, maar inmiddels als 'grondslag' uit de Awbz geschrapt. Dit is gebeurd omdat gebleken is dat deze grondslag in de Awbz financieel moeilijk te beheersen was. In de Wmo heeft - volgens de parlementaire behandeling - dit begrip een heel specifieke betekenis. Deze betekenis wordt hier als begripsomschrijving gehanteerd en is overgenomen uit een uitspraak

van de Centrale Raad van Beroep (CRvB 29-04-2009. LJN: BI6832). Het betreft met name een verlies van zelfstandigheid of deelname aan het maatschappelijk verkeer.

Lid 22. Sociale netwerk: Deze bepaling spreekt voor zich.

Lid 23. Voorziening in natura: Deze bepaling spreekt voor zich.

Lid 24. Voorliggende voorziening: Eén soort voorliggende voorzieningen is de wettelijk voorliggende voorzieningen (zie lid 25). Andere voorliggende voorzieningen zijn algemeen gebruikelijke voorzieningen, algemene voorzieningen en collectieve voorzieningen. Als voorliggende voorzieningen voldoende compensatie bieden en leiden tot het beoogde resultaat, dan gaan deze voorzieningen voor op individuele voorzieningen en vindt er geen compensatie via individuele voorzieningen plaats.

Lid 25. Wet: Deze bepaling spreekt voor zich.

Lid 26. Wettelijk voorliggende voorziening

De wettelijk voorliggende voorzieningen zijn die voorzieningen in wetgeving en in regelgeving vastgelegd, die op basis van artikel 2 van de wet voorgaan op de Wmo. Te denken valt hierbij aan de Zorgverzekeringswet, de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten, de Wet op de kinderopvang, de verschillende arbeidsongeschiktheidswetten. Als een wettelijk voorliggende voorziening het probleem kan oplossen/voldoende compensatie biedt, is er geen aanspraak op maatschappelijke ondersteuning op grond van de Wmo, zo is in artikel

Hoofdstuk 2. Resultaatgerichte compensatie

Artikel 2. De te bereiken resultaten

Artikel 2 beschrijft de acht te bereiken resultaten, die afgeleid zijn uit de in artikel 4 van de Wmo genoemde doelstellingen van de compensatieplicht.

- a. Het wonen in een schoon en leefbaar huis.
- b. Het wonen in een geschikt huis.
- c. Boodschappen doen en maaltijden aanreiken.
- d. Het beschikken over schone, draagbare en doelmatige kleding.
- e. Het thuis kunnen zorgen voor kinderen die tot het gezin behoren.
- f. Het zich in en om de woning verplaatsen.
- g. Het zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel.
- h. Het ontmoeten van medemensen en het aangaan/onderhouden van sociale verbanden.

Op deze terreinen heeft het college een resultaatverplichting. Wanneer belanghebbende niet of niet volledig in staat is om eigen oplossingen te realiseren, treft het college compenserende maatregelen om het beoogde resultaat te bereiken.

Artikel 3. Aanspraak op compensatie

Lid 1 onder a bepaalt dat het noodzakelijk is dat er sprake is van een compensatienoodzaak op basis waarvan het college compenserende maatregelen treft. Alleen de aanwezigheid van een compensatienoodzaak vormt voor het college een grondslag om compenserende maatregelen te treffen.

Lid 1 onder b bepaalt dat het college alleen compenserende maatregelen treft wanneer belanghebbende niet of niet volledig in staat is om, eventueel samen met het sociale netwerk, in eigen oplossingen te voorzien. Daar waar belanghebbende ondersteuning nodig heeft bij het zelf organiseren van oplossingen, ondersteunt het college hierbij.

Lid 1 onder c bepaalt dat het noodzakelijk is dat een voorziening leidt tot het te bereiken resultaat en hierbij de nodige compensatie biedt.

Lid 1 onder d bepaalt dat de voorziening de goedkoopst-compenserende voorziening moet zijn. Het gaat hierbij in de eerste plaats om een voorziening die de effecten van de beperkingen op de zelfredzaamheid/maatschappelijke participatie wegneemt. De te treffen voorziening moet leiden tot het vastgestelde resultaat. Wanneer er meerdere voorzieningen compenserend zijn, mag volstaan worden met de goedkoopste voorziening.

Lid 2 onder a bepaalt dat het college geen compenserende maatregelen treft wanneer er geen compensatienoodzaak is.

Lid 2 onder b bepaalt dat het college geen compenserende maatregelen treft als belanghebbende zelf (eventueel met hulp van het sociale netwerk) in eigen oplossingen kan voorzien. De compensatienoodzaak is dan niet aanwezig, omdat belanghebbende de problemen zelf op kan lossen of opgelost heeft.

Lid 2 onder c bepaalt dat het college geen voorziening treft wanneer er sprake is van gebruikelijke zorg. Dit is het geval als er een huisgenoot aanwezig is die in staat kan worden geacht het huishoudelijk werk over te nemen. Onder huisgenoot wordt verstaan: een persoon die - ofwel op basis van een familieband, ofwel op basis van een bewuste keuze - één huishouden vormt met de persoon die beperkingen ondervindt. Een huisgenoot is bijvoorbeeld een inwonend kind, maar kunnen ook inwonende ouders zijn. Of iemand inwonend is wordt naar de concrete feitelijke situatie beoordeeld. Daarbij staat inwonend tegenover het hebben van een volledig eigen en zelfstandige huishouding, met een eigen huisnummer, eigen nutsvoorzieningen, een eigen voordeur e.d. Alle huisgenoten die ouder zijn dan 18 jaar zijn verplicht om huishoudelijke zorg te bieden. Vanaf 18 jaar wordt men verondersteld een eenpersoonshuishouden te kunnen draaien. Tot 18 jaar wordt van huisgenoten verwacht dat zij hun bijdragen leveren. Dit kunnen zij bijvoorbeeld doen door hun eigen kamer schoon te houden en/of door hand- en spandiensten te verrichten, zoals het doen van (kleine) boodschappen, het helpen bij de afwas. Bij gebruikelijke zorg wordt uitgegaan van de mogelijkheid om naast een volledige baan een huishouden te kunnen runnen. Alleen bij afwezigheid van de huisgenoot gedurende een aantal dagen en nachten kunnen de niet-uitstelbare taken overgenomen worden. Bij het zwaar en licht huishoudelijk werk gaat het veelal om taken die kunnen worden uitgesteld. Alleen als schoonmaken niet kan worden uitgesteld moet dat direct gebeuren. Voor die situaties kan het zijn dat, ondanks het aanwezig zijn van gebruikelijke zorg, de gemeente compenserende maatregelen treft om het resultaat te bereiken.

Lid 2 onder d bepaalt dat er geen voorziening wordt toegekend als de benodigde voorziening als algemeen gebruikelijk aangemerkt kan worden. Wanneer het gaat om algemeen gebruikelijke voorzieningen, wordt de leefsituatie van belanghebbende goed onderzocht voordat bepaald kan worden dat een benodigde voorziening algemeen gebruikelijk is voor belanghebbende.

Lid 2 onder e bepaalt dat het college geen compenserende maatregelen treft als algemene en/of voorliggende voorzieningen voldoende compensatie bieden en leiden tot het te bereiken resultaat. De aanspraak op individuele voorzieningen vervalt bij de aanwezigheid van compenserende algemene/voorliggende voorzieningen.

Lid 2 onder f bepaalt dat er alleen voorzieningen worden verstrekt aan personen die in de gemeente Laren wonen en hier ook een hoofdverblijf hebben. Dit is nodig omdat in de wet geen specifieke bepaling is opgenomen waaruit blijkt dat de compensatieplicht zich beperkt tot in de gemeente woonachtige personen, hoewel artikel 11 van de wet spreekt over ingezetenen.

Lid 2 onder g geeft aan dat er geen compensatie geboden wordt wanneer er al op grond van de Wmo of een andere wettelijke regeling compensatie heeft plaatsgevonden en het belanghebbende verwijtbaar is dat de ondersteuning (het middel) verloren is gegaan, bijvoorbeeld door roekeloosheid of verwijtbare onachtzaamheid. Dit geldt niet wanneer de aanvrager geen schuld treft.

Lid 2 onder h bepaalt dat het college, voordat het treffen van compenserende maatregelen, goed onderzoek moet kunnen verrichten naar de persoonlijke situatie van belanghebbende. Dit is onder andere nodig om de compensatienoodzaak vast te stellen. Het college heeft bij wet de plicht om volgens het principe van maatwerk met de hulpvraag van belanghebbende om te gaan. Hiervoor is het nodig om de persoonskenmerken van belanghebbende te kennen.

Hoofdstuk 3. De te bereiken resultaten

Artikel 4. Het wonen in een schoon en leefbaar huis

In dit artikel wordt geschetst wat het te bereiken resultaat inhoudt. Dit resultaat houdt in dat iedereen moet kunnen wonen in een huis dat schoon is volgens de aanvaardde maatschappelijke normen. Die normen zijn ontleend aan gangbare ideeën die bestaan in de maatschappij. Wanneer het noodzakelijk is dat het college compenseert, zet het college ondersteuning in om het huis schoon en leefbaar te krijgen/houden. Bij dit compenseren worden de huishoudelijke taken in minuten berekend, met als richtlijn hoofdstukken 5 en 6 uit het document: 'Richtlijn Indicatieadviesing Hulp bij het Huishouden (MO-Zaak, 2011)' (zie bijlage 3 bij de beleidsregels). Deze richtlijnen gelden slechts als afwegingskader voor het bepalen van het volume. De ondersteuning wordt op basis van de persoonlijke situatie van belanghebbende ingezet.

Ten aanzien van de omvang van de woning bestaan er beperkingen, zoals het aantal kamers en de oppervlakte van de kamers. De omvang van een nieuwe woning binnen de sociale woningbouw is het uitgangspunt. Dit niveau is vastgesteld in het Bouwbesluit 2012. Dit uitgangspunt is niet star: om maatwerk te kunnen leveren wordt, als dit nodig is, van dit standpunt afgeweken. De ruimten die onder dit principe vallen zijn: een woonkamer, de aanwezige en gebruikte slaapkamers, de keuken en de sanitaire ruimten. Ook een eventuele berging die daadwerkelijk in gebruik is, wordt meegenomen. In de beleidsregels staat nader omschreven welke taken en activiteiten er onder dit resultaat vallen.

In artikel 4 wordt geschetst welke compenserende maatregelen getroffen kunnen worden om het resultaat te bereiken. Dat gaat allereerst via licht en zwaar huishoudelijk werk, d.w.z. om het droog en nat schoon en stofvrij maken en houden van de woning. Het reinigen van de ramen aan de buitenkant valt in de regel niet onder de compensatieplicht, omdat daarvoor een algemeen gebruikelijke voorziening bestaat: de glazenwasser. De tijd die nodig is om de nodige activiteiten uit te voeren wordt berekend aan de hand van hoofdstukken 5 en 6 uit het document: 'Richtlijn Indicatieadviesing Hulp bij het Huishouden (MO-Zaak, 2011)'. De hier genoemde hoofdstukken zijn als bijlage 3 bij de beleidsregels opgenomen. Dit document is in samenwerking met verschillende aanbieders van hulp bij het huishouden opgesteld. Het is in de jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep geaccepteerd als een redelijk uitgangspunt voor de bepaling van de omvang van de ondersteuning. Als er in de toekomst nieuwe richtlijnen ontwikkeld worden, moeten deze ertoe leiden dat het resultaat bereikt wordt en maatschappelijk aanvaardbaar zijn.

Artikel 5. Het wonen in een geschikt huis

Uitgangspunt is dat belanghebbende zelf al beschikt of zal beschikken over een woning. De woning zelf wordt niet door het college verzorgd, dat is de verantwoordelijkheid van belanghebbende. Het college kan wel ondersteunen of bemiddelen bij het zoeken naar een (geschikte) woning. Daarbij is uitgangspunt dat iedereen altijd zoekt naar een voor hem op dat moment meest geschikte beschikbare woning, uiteraard passend bij het bestedingspatroon. Heeft iemand een woning, dan houdt de compensatieplicht in dat eventuele problemen met het normale gebruik van de woning opgelost worden. Daarbij kan veelal gekozen worden uit meerdere mogelijke oplossingen.

De compensatieplicht van het college betreft het uitrustingsniveau van de sociale woningbouw, zoals vastgesteld in het Bouwbesluit 2012. Ook ten aanzien van de te hanteren afschrijftermijnen wordt aangesloten bij het niveau van de sociale woningbouw. Woonvoorzieningen op het

uitrustingsniveau van de sociale woningbouw zijn van voldoende kwaliteit; duurdere of andere voorzieningen hoeven niet te worden verstrekt. Tenzij er in de situatie van belanghebbende sprake is van een compensatienoodzaak en de Wmo consulent van deze regel moet afwijken om belanghebbende voldoende te kunnen compenseren. De compensatieplicht geldt voor de woonkamer, slaapvertrekken, keuken en sanitaire ruimten.

Als het gaat om een geschikte woning zijn er verschillende manieren van compensatie mogelijk. Het kan mogelijk zijn de woning aan te passen, maar ook kan het mogelijk zijn dat er een andere woning beschikbaar is die geschikt is, of een woning die makkelijker geschikt te maken is. Er moet een afweging worden gemaakt van de diverse mogelijkheden. Uitgangspunt daarbij zijn de persoonlijke behoeften en mogelijkheden van belanghebbende. Aan de andere kant wordt hierbij goed rekening gehouden met de noodzaak om tot een doelmatige besteding van gemeenschapsgelden te komen en het principe van de goedkoopst-compenserende oplossing.

Of de woning aangepast moet worden of dat het plaatsen van een herplaatsbare woonunit ook een oplossing kan zijn hangt af van hoe lang de voorziening kan worden gebruikt en of de voorziening later hergebruikt kan worden. Een aanbouw wordt alleen dan gerealiseerd als vastgelegd kan worden dat deze aanpassing tijdens de gehele looptijd van de aanbouw beschikbaar kan blijven voor belanghebbende. In andere situaties wordt zo mogelijk gekozen voor het plaatsen van een losse woonunit.

Verhuizing naar een geschikte woning of een makkelijker geschikt te maken woning kan een snelle(re) oplossing bieden dan het aanpassen van een woning. Bovendien komt het voor dat woningen zich niet lenen voor aanpassing. Om tot het te bereiken resultaat te komen wordt er goed onderzoek verricht naar mogelijkheden en alternatieven. Hierbij wordt rekening gehouden met de behoeften en mogelijkheden van belanghebbende. In de afweging wordt meegenomen hoe de behoeften van belanghebbende zich verhouden tot de (financiële) belangen van het college. Wanneer er voorliggende oplossingen/voorzieningen zijn of alternatieve voorzieningen zijn die goedkoper zijn, wordt er eerst beoordeeld in hoeverre deze oplossingen leiden tot het te bereiken resultaat.

In Lid 2 van artikel 5 is bepaald dat het college kan besluiten geen compenserende maatregelen te treffen wanneer de compensatienoodzaak het gevolg van een verhuizing is en belanghebbende niet in staat is om de nieuwe woning normaal te gebruiken. Niet de ondervonden beperking, maar de verhuizing naar een niet geschikte woning is dan de voornaamste oorzaak van de ondervonden problemen. Deze bepaling geldt voornamelijk als belanghebbende zonder specifieke reden verhuist.

Artikel 6. Boodschappen doen en maaltijden aanreiken

Lid 1 van artikel 6 beschrijft wat verstaan wordt onder het resultaat 'boodschappen doen en maaltijden aanreiken'. Bij boodschappen doen gaat het om het kunnen beschikken over goederen voor primaire levensbehoeften. Dit betekent dat de dagelijks benodigde hoeveelheid voedsel voor maaltijden en andere momenten waarop iets genuttigd wordt beschikbaar moet zijn. Hetzelfde geldt voor toiletartikelen en schoonmaakmiddelen. Deze dagelijkse benodigdheden kunnen op vele manieren in huis komen. Compensatie op grond van de Wmo houdt in dat het belanghebbende mogelijk wordt gemaakt om boodschappen in huis te halen. De compensatieplicht van het college gaat niet over het financieel in staat stellen van belanghebbende om boodschappen te doen. Ook hoeft belanghebbende niet per se zelf boodschappen te doen. Er wordt altijd gezocht naar een passende en compenserende oplossing waarmee het resultaat bereikt wordt. Te denken valt aan een boodschappenservice waarbij wel opgelet wordt dat de supermarkt qua prijsniveau past bij het bestedingspatroon van belanghebbende. Daar waar het college compenserende maatregelen treft, wordt ten aanzien van dit resultaat bij de berekening van de omvang van de ondersteuning zo veel mogelijk aansluiting gezocht bij het normenkader zoals omschreven is in hoofdstukken 5 en 6 uit het document: 'Richtlijn Indicatieadviesing Hulp bij het Huishouden (MO-Zaak, 2011)' (zie bijlage 3 bij de beleidsregels).

Het omschreven resultaat gaat niet alleen om het aanschaffen van ingrediënten maar ook om de maaltijden zelf. Het college kan compenserende maatregelen treffen om te realiseren dat belanghebbende beschikt over de verschillende maaltijden door de dag heen. Hierbij moet rekening worden gehouden met medische geïndiceerde diëten. Ook kan rekening worden gehouden met de wensen van de aanvrager. Het te bereiken doel kan behaald worden via een maaltijdservice, via het gebruik maken van gezamenlijke maaltijden of via het - met behulp van een vrijwilliger of anderszins - zelf bereiden van maaltijden. Als de persoonlijke situatie van belanghebbende dit vereist, kan het bereiden van maaltijden worden overgenomen. Hierbij is het principe van goedkoopst-compenserend leidraad. Ook hierbij geldt dat het te bereiken resultaat het belangrijkste is. De manier waarop daaraan voldaan wordt, is van ondergeschikt belang.

Artikel 7. Het beschikken over schone, draagbare en doelmatige kleding

Lid 1 van artikel 7 bepaalt dat wanneer het gaat om het beschikken over schone draagbare en doelmatige kleding dat beperkt is tot het verzorgen van kleding, of begeleiding bij het aanschaffen van kleding. Het gaat dus niet om het bieden van financiële ondersteuning voor het aanschaffen van kleding. Wat doelmatige kleding is verschilt van situatie tot situatie. Het gaat in ieder geval om dagelijkse kleding.

Eén manier om het resultaat te bereiken, is begeleiding bieden bij het kopen van kleding, bijvoorbeeld met inschakeling van vrijwilligers. Het resultaat kan ook worden bereikt door met behulp van anderen (bijvoorbeeld personen uit het sociale netwerk) de kleding aan te schaffen. Het is niet een vereiste dat belanghebbende zelf, of samen met anderen, de kleding aanschaft. Wanneer belanghebbende mobiliteitsbeperkingen heeft, kan het resultaat worden bereikt door te compenseren via een vervoersvoorziening.

Als belanghebbende moet beschikken over schone, draagbare en doelmatige kleding betekent dat dat er gewassen, gestreken en eventueel gerepareerd moet kunnen worden, voor zover belanghebbende daartoe niet in staat is. Het wassen zal veelal gebeuren met de algemeen gebruikelijke wasmachine. Het drogen van de was vindt zo mogelijk plaats met een wasdroger. Het college kan voor het wassen, drogen, strijken en eventueel repareren van kleding compenserende maatregelen treffen. Hierbij geldt dat er goed onderzoek wordt verricht naar de eigen mogelijkheden van belanghebbende en dat er wordt gekeken naar wat maatschappelijk gangbaar is. Met maatwerk als uitgangspunt wordt onderzocht in hoeverre er voorliggende, algemene, collectieve of algemeen gebruikelijke voorzieningen zijn, die tot het te bereiken resultaat kunnen leiden. Wanneer dergelijke voorzieningen aanwezig zijn en voldoende compensatie bieden, wordt er niet via een individuele voorziening gecompenseerd. Daar waar het college compenserende maatregelen treft, wordt bij de berekening van de omvang van de ondersteuning zo veel mogelijk aansluiting gezocht bij het normenkader dat omschreven is in hoofdstukken 5 en 6 uit het document: 'Richtlijn Indicatieadviesing Hulp bij het Huishouden (MO-Zaak, 2011)' (zie bijlage 3 bij de beleidsregels).

Artikel 8. Het thuis kunnen zorgen voor kinderen die tot het gezin behoren

Artikel 8 spreekt over de dagelijkse zorg van kinderen die tot het gezin behoren. Als een ouder met beperkingen dat zelf niet kan, is compensatie bedoeld als ondersteuning. Er is nooit sprake van een volledige overname. Vanuit de Wmo worden de acute problemen opgelost zodat er gezocht kan worden naar een permanente oplossing. Het college compenseert alleen wanneer een van de/beide ouders/verzorgers zich met een hulpvraag bij het college meldt/melden.

Het thuis verzorgen van kinderen die tot het gezin behoren is veelal van kortere duur. De compensatie van het niet zelf verzorgen (en opvoeden) van tot het gezin behorende kinderen wordt bij een langere duur opgelost via algemeen gebruikelijke, voorliggende en algemene voorzieningen. Soms is tijdelijke compensatie van belang om de ouder(s) de gelegenheid te geven een definitieve oplossing te zoeken. Voorliggende voorzieningen spelen dan een grote rol. Te denken valt aan kinderopvang, gastouders en grootouders. Voor-, tussen- en naschoolse opvang, kinderopvang of andere opvangmogelijkheden die in de individuele situatie van de

aanvrager kunnen leiden tot het te bereiken resultaat kunnen het verstrekken van een individuele voorziening onnodig maken. Er wordt dus altijd eerst beoordeeld of er dit soort oplossingen mogelijk zijn. Daar waar het college compenserende maatregelen treft, wordt bij de berekening van de omvang van de ondersteuning zo veel mogelijk aansluiting gezocht bij het normenkader dat omschreven is in hoofdstukken 5 en 6 uit het document: 'Richtlijn Indicatieadvisering Hulp bij het Huishouden (MO-Zaak, 2011)' (zie bijlage 3 bij de beleidsregels).

Artikel 9. Het zich in en om de woning verplaatsen

Lid 1. Belanghebbende moet zich in en om de woning kunnen verplaatsen. Korte verplaatsingen om de woning (zoals het posten van een brief, op bezoek bij de burens, het maken van een ommetje) vallen onder lid 2, maar kunnen ook onder artikel 10 vallen: het zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel. Dit is afhankelijk van de vervoersbehoefte en de mobiliteit van belanghebbende.

Bij verplaatsingen in de woning horen ook de verplaatsing naar een centrale hal in een flat, waar veelal de brievenbussen zijn, of het bereiken van een balkon of tuin. Belanghebbende moet de woonkamer, het slaapvertrek en/of de slaapvertrekken, het toilet en de douche, de berging, de tuin of het balkon kunnen bereiken. Belanghebbende moet zich daar zodanig kunnen redden dat normaal functioneren mogelijk is.

Om dit resultaat te bereiken kunnen (nieuwe of gebruikte) voorzieningen worden ingezet. Het kan zijn dat één voorziening niet alleen tot dit resultaat leidt, maar ook leidt tot het resultaat: 'het wonen in een geschikt huis'.

Lid 2. Wanneer belanghebbende ondersteuning nodig heeft bij verplaatsingen om de woning, bijvoorbeeld voor het kunnen doen van dagelijkse boodschappen, het kunnen bezoeken van personen in de directe leefomgeving en het doen van gewenste activiteiten, alles binnen de directe leefomgeving, kan er via een hulpmiddel/rolstoel (voor dagelijks zittend gebruik) gecompenseerd worden.

Artikel 10. Het zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel

Als het gaat om het zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel, kan een individuele voorziening, al dan niet collectief afgenomen, worden getroffen.

Belanghebbende moet zich met een vervoermiddel kunnen verplaatsen over een afstand binnen een straal van 5 vervoerszones vanaf het woonadres. Hieronder valt het vervoer naar bestemmingen met een sociaal recreatief karakter. Het gaat hierbij om vervoer in de vrije tijd, dus niet naar werk, school of dagbesteding. Reizen in de vrije tijd is bijvoorbeeld een rit naar de supermarkt, naar de sportclub of naar familie. Compensatie binnen dit resultaat behartigt niet enkel een mobiliteitsvraagstuk, maar dient ook een sociale behoefte. Voor reizen naar het werk, een opleiding of naar dagbesteding bestaan aparte regelingen. Het vervoer voor verplaatsingen van meer dan 5 vervoerszones (bovenregionaal vervoer) wordt uitgevoerd door Valys in opdracht van het ministerie van VWS.

Belanghebbende krijgt over het algemeen maximaal 2500 kilometer (500 vervoerszones) gecompenseerd. Het aantal toe te kennen vervoerszones wordt aangepast aan de vervoersbehoefte van belanghebbende en de mate waarin belanghebbende in eigen oplossingen kan voorzien. Dit betekent dat het maximale aantal toe te kennen vervoerszones, afhankelijk van de persoonlijke situatie van belanghebbende, naar boven/beneden kan worden bijgesteld.

Artikel 11. Het ontmoeten van medemensen en het aangaan/onderhouden van sociale verbanden

Lid 1. Belanghebbende moet gewenste bezoeken kunnen afleggen en kunnen deelnemen aan gewenste recreatieve, maatschappelijke of religieuze activiteiten. Het kan gaan om

familiebezoek, het bezoeken van bijeenkomsten of kerkdiensten, het deelnemen aan het verenigingsleven, maar ook het volgen van cursussen om de vrije tijd op een aangename wijze te kunnen invullen. Voorwaarden hiervoor zijn bijvoorbeeld het zich kunnen verplaatsen naar deze bestemmingen.

Hoofdstuk 4. Hoe te komen tot de te bereiken resultaten

Artikel 12. Aanmelding voor een gesprek

Artikel 12 bepaalt in lid 1 dat er aan een aanvraag een gesprek voorafgaat (zie voor een nadere omschrijving van het gesprek de toelichting op artikel 13).

In lid 2 wordt bepaald dat aan het gesprek een aanmelding voorafgaat.

Lid 3 van artikel 12 omschrijft de wijzen waarop de aanmelding kan plaatsvinden. De aanmelding kan schriftelijk plaatsvinden via een contactformulier. Dit formulier is digitaal (als e-formulier) op de website van de gemeente Laren beschikbaar. Ook is een mondelinge aanmelding of een aanmelding per e-mail mogelijk.

Lid 4 stelt vast dat de afspraak voor het gesprek binnen 10 dagen na de aanmelding wordt gemaakt, in noodsituaties eerder. Hierdoor hebben beide partijen de gelegenheid zich op het gesprek voor te bereiden. Belanghebbende ontvangt nadat de afspraak gemaakt is een (vragen)lijst waarin de te bespreken onderwerpen/vragen staan. Het gesprek zelf volgt zo spoedig mogelijk.

In lid 5 wordt bepaald dat belanghebbende, nadat de afspraak is gemaakt, hier een schriftelijke bevestiging van ontvangt.

Artikel 13. Het gesprek

Dit artikel bepaalt dat er een scheiding wordt aangebracht tussen een aanmelding en een aanvraag. Wanneer belanghebbende zich tot het college wendt met een hulpvraag, wordt in eerste instantie een gesprek gevoerd met een Wmo consulent. De Wmo consulent is werkzaam bij het Wmo loket en is door het college aangewezen om invulling te geven aan het proces van vraag naar ondersteuning. Het doel van het gesprek is het vaststellen van de ondersteuningsbehoefte. Gekeken wordt naar een of meer te bereiken resultaten en de oplossingen die daarbij passen, inclusief de eigen mogelijkheden. Dit alles binnen het kader van de compensatieplicht. Het gesprek gaat in op de knelpunten die belanghebbende ondervindt bij zijn zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. Hierbij staan de mogelijkheden die belanghebbende heeft ondanks zijn beperkingen centraal. De eigen oplossingen die belanghebbende, eventueel samen met het sociale netwerk kan organiseren, nemen een sterke positie in tijdens het gesprek.

Onderdeel a van artikel 13 geeft aan dat het gesprek volledig wordt afgestemd op de wensen en behoeften van belanghebbende. Hoe breed het gesprek over de ondersteuningsbehoefte is verschilt van situatie tot situatie. Het algemene uitgangspunt is dat het gesprek met de Wmo consulent bij belanghebbende thuis wordt gevoerd. Als belanghebbende dit wenst kan het gesprek ook in het Wmo-loket van de gemeente Laren plaatsvinden. Het staat belanghebbende vrij om voor hem/haar relevante personen bij het gesprek aanwezig te laten zijn.

Onderdeel b van artikel 13 gaat in op de lijst met te bespreken levensdomeinen. Deze lijst is gebaseerd op de International Classification of Functions, Disabilities and Impairments (ICF). De ICF biedt voor de gemeentelijke uitvoeringspraktijk een uniform begrippenkader dat als grondslag dient om de behoefte aan voorzieningen in individuele gevallen vast te stellen. De te bespreken levensdomeinen zijn in ieder geval:

- daginvulling (de tijd tussen opstaan en naar bed gaan)
- wonen (verblijf en onderdak)
- huishouding (wassen, koken, schoonmaken, boodschappen doen)
- vrijetijdsbesteding (plezier van een hobby, liefhebberij of bezigheid)
- inkomsten en uitgaven (over geld dat binnenkomt en weer uit gaat)
- sociale contacten (de omgang met familie, vrienden, kennissen)
- (verder) leren (een opleiding of cursus nodig hebben of erbij willen doen)
- vervoer en mobiliteit (verplaatsingen van A naar B)
- zelfverzorging (de dagelijkse verzorging)
- zorg voor een ander (dagelijkse verzorging van anderen)
- administratie (persoonlijke boekhouding bijhouden en papieren bewaren)

Tijdens het gesprek is belanghebbende altijd vrij om andere onderwerpen te bespreken. Het gesprek gaat per levensdomein in op in ieder geval de volgende vragen:

- Of belanghebbende belemmeringen ondervindt op het betreffende levensdomein en zo ja, welke.
- Of belanghebbende wenst dat er iets aan de belemmeringen wordt gedaan.
- Welke oplossingen volgens belanghebbende de belemmeringen weg zouden kunnen nemen.
- Wat belanghebbende zelf, eventueel in samenwerking met het sociale netwerk, kan doen om de belemmeringen weg te nemen.
- Waar belanghebbende hulp van anderen, bijvoorbeeld de gemeente, hulpverleners, instanties, nodig heeft.

Belanghebbende kan zelf ook kwaliteiten hebben die hij graag voor anderen inzet. In het gesprek wordt daarom stilgestaan bij de vraag wat belanghebbende zelf voor anderen kan betekenen (wederkerigheid). Ook de inzet van ervaringsdeskundigheid en kennis wordt benut, bijvoorbeeld bij het ontwikkelen van beleid en de kwaliteit van de Wmo uitvoering.

Onderdeel c van artikel 13 bepaalt dat de hierboven genoemde levensdomeinen en de daaraan gekoppelde vragen voorafgaand aan het gesprek schriftelijk naar belanghebbende worden toegezonden.

Op basis van de Algemene Wet Bestuursrecht hebben belanghebbenden altijd het recht om een aanvraag in te dienen bij een bestuursorgaan. In strikt formele zin is een aanvraag het verzoek om een besluit te nemen. Zoals in artikel 3.2 onder h van de verordening vermeld staat, moet het college voordat er compenserende maatregelen getroffen kunnen worden, gedegen onderzoek kunnen verrichten naar de persoonlijke situatie van belanghebbende. Dit om de compensatienoodzaak vast te kunnen stellen en omdat het college de plicht heeft om volgens het principe van maatwerk met de hulpvraag van belanghebbende om te gaan. Alleen een *aanvraag* voor een Wmo voorziening is daarom onvoldoende om een besluit te nemen.

Artikel 14. Het verslag

Artikel 14 bepaalt in lid 1 dat het gesprek wordt vastgelegd in een verslag. In het verslag wordt het zwaartepunt gelegd op de formulering van het te bereiken resultaat, de daarbij horende oplossing en de manier waarop de oplossing gerealiseerd wordt. Wanneer belanghebbende na een gesprek een aanvraag voor een individuele voorziening indient, speelt het verslag een rol in de eventuele verdere procedure. Het verslag bevat in ieder geval:

- a. Een omschrijving van de beperking, het chronisch psychisch probleem en/of het psychosociaal probleem zoals ervaren door belanghebbende.
- b. De mogelijkheden die belanghebbende heeft ondanks dit probleem.
- c. De problemen die belanghebbende ondervindt op basis van dit probleem.
- d. De resultaten die belanghebbende wil bereiken op de in artikel 4 lid 1 Wmo omschreven terreinen.
- e. Wat belanghebbende zelf, eventueel met hulp van anderen/het sociale netwerk, kan doen om oplossingen te bewerkstelligen.
- f. Wat belanghebbende zelf kan betekenen voor anderen.
- g. Welke ondersteuning er van instanties/gemeente/hulpverleners nodig is.

Lid 2 geeft aan dat belanghebbende na het gesprek hier een verslag van ontvangt. Hoe uitgebreid het verslag is kan met belanghebbende worden afgestemd. Vaak voldoet een (beknopte) terugkoppeling van de belangrijkste conclusies uit het gesprek.

Artikel 15. De aanvraag

In lid 1 is geregeld dat een aanvraag van een individuele voorziening altijd schriftelijk moet worden gedaan, waarbij digitaal een vorm van schriftelijk is. Dit is een verplichting op grond van artikel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht. Hierin is bepaald dat, tenzij bij wettelijk voorschrift anders bepaald, een aanvraag tot het geven van een beschikking schriftelijk moet worden ingediend.

Lid 2 bepaalt dat belanghebbende of zijn wettelijke vertegenwoordiger verplicht is aan het college of de door hen aangewezen adviesinstantie die gegevens te (laten) verschaffen die noodzakelijk zijn voor de beoordeling van de aanvraag. Mocht voor de vaststelling van de compensatienoodzaak en/of de compensatiebehoefte medisch onderzoek moeten worden verricht, dan wint het college zo nodig medisch advies in om tot een weloverwogen en juist besluit te komen. Uit de jurisprudentie blijkt dat als een aanvrager geen medewerking verleent de aanvraag afgewezen mag worden omdat het dan niet mogelijk is om voldoende onderzoek te doen. Dit geldt uiteraard alleen als zonder het medisch onderzoek de compensatienoodzaak niet is vast te stellen. De Wmo consulent beoordeelt altijd of de compensatienoodzaak en -behoefte op een andere wijze (dan via het medisch onderzoek) vast te stellen is.

In navolging van de bepalingen in de Algemene wet bestuursrecht wordt in lid 3 bepaald dat het college, nadat er een aanvraag is ingediend, binnen 8 weken een besluit neemt. Mocht dit door omstandigheden niet haalbaar zijn, dan wordt belanghebbende hiervan op de hoogte gebracht. De Algemene wet bestuursrecht voorziet in dit zogenoemde verdagings(verlenings)recht.

Omdat het proces van vraag naar ondersteuning bij een aantal voorzieningen (procedureel) meer tijd kost, wordt in lid 4 een afwijkend beslistermijn van 16 weken opgenomen. Deze afwijking geldt vooral voor woonvoorzieningen waarbij voorafgaand aan het besluit offertes opgevraagd moeten worden en/of een vergunning nodig is.

Artikel 16. Het maken van een afweging

In lid 1 van artikel 16 is vastgelegd dat het college de bevindingen uit het gesprek als uitgangspunt neemt bij de beoordeling van de aanvraag. Dit omdat het gesprek ingaat op de persoonlijke situatie van belanghebbende, maatwerk mogelijk maakt en in het verslag wordt vastgesteld. In artikel 14 wordt bepaald wat minimaal in het verslag opgenomen wordt.

In lid 2 is vastgesteld dat het college bij het maken van een afweging uitgaat van de persoonskenmerken en behoeften van belanghebbende, zoals artikel 4 Wmo voorschrijft. 'Uitgaan van' betekent dat het college die persoonskenmerken en behoeften als vertrekpunt van het onderzoek en de afweging neemt. Bij het onderzoek wordt het gesprek als vertrekpunt genomen. Er wordt gekeken naar welk resultaat belanghebbende wenst te bereiken en in hoeverre er sprake is van een compensatienoodzaak. Ook wordt er uitvoerig stilgestaan bij de mogelijkheden die belanghebbende heeft om zelf oplossingen te realiseren.

Lid 3 bepaalt dat bij het treffen van compenserende maatregelen alles in het teken van het te bereiken resultaat staat. De wijze waarop het resultaat bereikt wordt (= via welke voorzieningen) is ondergeschikt aan het resultaat zelf.

Artikel 17. Advisering

Artikel 17 bepaalt dat om de compensatienoodzaak te kunnen beoordelen het mogelijk is om een beroep te doen op een (medisch) adviseur. Het college heeft twee mogelijkheden. Ten eerste kan het college belanghebbende oproepen op een bepaalde plaats en tijd te verschijnen om daar vragen te beantwoorden die nodig zijn om tot een zorgvuldig besluit te komen. Uiteraard wordt hierbij rekening gehouden met de in de persoon gelegen mogelijkheden en/of beperkingen. De tweede mogelijkheid is uitgebreider: het inwinnen van een (extern) medisch advies. Wanneer het college op medische gronden een besluit neemt ten aanzien van het wel/niet treffen van een voorziening, ligt hier een medisch advies/medische onderbouwing aan ten grondslag. Hier is vaak een medisch advies voor nodig. Het opvragen van medische gegevens gebeurt uitsluitend met toestemming van belanghebbende.

Als er medisch onderzoek wordt verricht, geeft de Wmo consulent eerst aan om welke stoornissen het gaat. Hierbij wordt uitgegaan van de ICF die is gericht op functiestoornissen. Het gaat daarbij met name om de zogenoemde classificatie op het tweede niveau en dan met name in de vorm van de op het tweede niveau aangegeven functies (zie bijlage 1 bij deze toelichting). Het medisch advies binnen de kaders van de Wmo richt zich op problemen met functies die leiden tot stoornissen bij activiteiten en participatie. De compensatieplicht van het college heeft vooral betrekking op functies op dit niveau. Ook bij de vermelding van deze stoornissen in 'activiteiten en participatie' wordt bij het medisch onderzoek gebruikgemaakt van het begrippenkader van de ICF. De indeling van activiteiten en participatie is als bijlage 2 bij deze toelichting opgenomen.

Als belanghebbende geen medewerking verleent kan de aanvraag buiten behandeling worden geplaatst, omdat het college zo niet in staat wordt gesteld om (op basis van gedegen onderzoek) een besluit te nemen. Dit principe staat tevens verwoord in artikel 3 van de verordening. Als dit aan de orde is, wordt altijd onderzocht of de compensatienoodzaak op andere manieren vast te stellen is.

Artikel 18. De inhoud van de beschikking

Dit artikel bepaalt welke aspecten bij het verstrekken van een voorziening minimaal in de beschikking vastgelegd moeten worden:

- a. De belangrijkste conclusies uit het gesprek.
 - b. Het te bereiken resultaat.
 - c. De eigen oplossingen van belanghebbende om het resultaat te bereiken.
 - d. Welke compenserende maatregelen het college treft om het resultaat te bereiken en de omvang daarvan.
 - e. In welke vorm de compensatie plaatsvindt: in natura, als pgb of als financiële tegemoetkoming.
 - f. Per wanneer de compensatie ingaat en de duur daarvan.
 - g. Bij ondersteuning in natura: welke organisatie de ondersteuning levert.
 - h. De voorwaarden waaronder de compensatie plaatsvindt.
 - i. De voorlopige hoogte van de eigen bijdrage/hoogte van het eigen aandeel.
- Andere relevante aspecten die te maken hebben met het te bereiken resultaat en de compenserende en/of eigen maatregelen hierbinnen worden ook in de beschikking opgenomen.
- j. De regels die gelden ten aanzien van de verantwoording van het pgb/de financiële tegemoetkoming.

Hoofdstuk 5. Bepalingen ten aanzien van de te treffen compenserende maatregelen

Artikel 19. Vorm van de resultaatgerichte compensatie

In dit artikel wordt eerst behandeld in welke vormen compensatie plaats kan vinden. Artikel 6 van de Wmo bepaalt in lid 1 het volgende:

“Het college van burgemeester en wethouders biedt personen die aanspraak hebben op een individuele voorziening de keuze tussen het ontvangen van een voorziening in natura of het ontvangen van een hiermee vergelijkbaar en toereikend persoonsgebonden budget, waaronder

de vergoeding voor een arbeidsverhouding als bedoeld in artikel 5, eerste lid, van de Wet op de loonbelasting 1964, tenzij hiertegen overwegende bezwaren bestaan.”

Door deze bepaling zijn er in de Wmo drie vormen van compensatie mogelijk om het resultaat te bereiken. De eerste vorm is compensatie in natura. Daarmee wordt bedoeld dat het college een voorziening toekent, die belanghebbende kant-en-klaar ontvangt. De tweede mogelijkheid is een te ontvangen geldbedrag, het pgb. Belanghebbende kan een programma van eisen ontvangen op basis waarvan hij de ondersteuning aanschafft/inkoopt. De derde vorm van compensatie is de financiële tegemoetkoming, zo blijkt uit artikel 7, lid 2 Wmo: *‘Een persoonsgebonden budget en een financiële tegemoetkoming voor een bouwkundige of woontechnische ingreep in of aan een woonruimte wordt verleend aan de eigenaar van de woonruimte. Artikel 6 is van overeenkomstige toepassing’*. Een financiële tegemoetkoming en een pgb voor een bouwkundige aanpassing aan een woning wordt ingevolge artikel 7 lid 2 Wmo door het college uitbetaald aan de eigenaar van de woning. Hier betaalt belanghebbende een eigen aandeel/eigen bijdrage voor.

Lid 2 van artikel 19 bepaalt dat in bepaalde situaties, wanneer er sprake is van zogenoemde ‘overwegende bezwaren’ er geen compensatie via een pgb plaatsvindt. Dit is vooral het geval wanneer personen van wie verwacht kan worden dat zij niet met het beschikbare geld om kunnen gaan een pgb aanvragen. Als dit het geval is, is het verstrekken van een pgb niet het meest effectief om het vastgestelde resultaat te bereiken. Uiteraard geldt hierbij dat er sprake moet zijn van zorgvuldig onderzoek en een goede onderbouwing. Hoewel het niet zelfstandig kunnen beheren van het budget een hoofdgrond vormt voor het bestaan van ‘overwegende bezwaren’, kan het college, eventueel in specifieke gevallen, hierover nadere regels stellen.

Lid 3 van dit artikel bepaalt dat het college steekproefsgewijs een controle kan uitvoeren naar een rechtmatige besteding van het pgb. Hierbij wordt willekeurig een aantal belanghebbenden geselecteerd die een aantal voor het onderzoek relevante documenten moeten aanleveren (zie hieronder). Als een belanghebbende geselecteerd wordt, dan moet hij de administratie binnen zes weken nadat het college hierom gevraagd heeft overleggen. Belanghebbenden aan wie een pgb is verstrekt moeten in ieder geval de volgende stukken bewaren:

Pgb voor de inkoop van diensten

- een overzicht van de loonadministratie met bewijsmiddelen (declaraties van de persoon of instantie bij wie belanghebbende de ondersteuning betreft en bewijsstukken van betalingen aan de persoon of instantie bij wie belanghebbende de ondersteuning betreft);
- de overeenkomst met de persoon of instantie bij wie belanghebbende de ondersteuning betreft.

Pgb voor de inkoop van goederen

- de originele nota/factuur van de aangeschafte voorziening;
- het betalingsbewijs van aanschaf van de voorziening.

Ook ten aanzien van een financiële tegemoetkoming kan het college steekproefsgewijs een controle kan uitvoeren naar de rechtmatige besteding. Hierbij gelden dezelfde regels als voor een controle van een rechtmatige besteding van het pgb, Belanghebbende moet dezelfde stukken binnen dezelfde termijn kunnen overleggen.

Lid 4 regelt dat het college, tot vijf jaar nadat het pgb/financiële tegemoetkoming is toegekend, de gegevens opvragen en controleren. Belanghebbende moet daarom de administratie voor een looptijd van minimaal vijf jaar bewaren. Is het pgb/de financiële tegemoetkoming anders besteed dan bedoeld, of kan belanghebbende de benodigde stukken niet overleggen, dan kan het college overwegen het pgb/de financiële tegemoetkoming geheel of gedeeltelijk terug te vorderen. Daarbij is leidend of er sprake was van opzet of onwetendheid. Bij opzet moet afgewogen worden of terugvordering in verhouding staat tot wat er bewust onjuist is gedaan.

Artikel 20. Eigen bijdrage en eigen aandeel

Dit artikel bepaalt in het eerste lid dat belanghebbende voor een voorziening in natura of als pgb een eigen bijdrage moet betalen. Wanneer belanghebbende met een financiële tegemoetkoming ondersteund wordt is er een eigen aandeel verschuldigd. De Wmo heeft bepaald dat wanneer belanghebbende een rolstoel krijgt, hier geen eigen bijdrage voor geldt. Er is ook geen eigen bijdrage voor alle individuele voorzieningen voor kinderen onder de 18 jaar.

Wanneer belanghebbende via het collectief vraagafhankelijk vervoer gecompenseerd wordt voor mobiliteitsbeperkingen dan is er geen sprake van een inkomensafhankelijke eigen bijdrage, maar van een reizigersbijdrage (per zone) dat gelijk staat aan de geldende tarieven van het reguliere OV. Belanghebbende betaalt deze eigen bijdrage direct na het reizen aan de chauffeur, of laat de kosten door de vervoerder automatisch afschrijven.

Lid 2 stelt vast dat de omvang van de eigen bijdrage wordt vastgesteld op de maximale eigen bijdrage binnen de kaders van artikel 4.1 en artikel 4.2 van het Besluit maatschappelijke ondersteuning. De eigen bijdrage wordt vastgesteld en geïnd door het Centraal Administratie Kantoor (CAK). De eigen bijdrage wordt vastgesteld en geïnd door het Centraal Administratie Kantoor (CAK). De hoogte van de eigen bijdrage is afhankelijk van het inkomen en eventuele vermogen. De maximale periodebijdrage wordt berekend met het verzamelinkomen van twee jaar geleden. In 2013 doet men aangifte over 2012, dus dat jaar is nog niet bekend. Vandaar dat het verzamelinkomen over 2011 in 2013 gebruikt wordt. Wanneer belanghebbende belastingaangifte doet en vermogen heeft in box 3 telt 8% van de "grondslag sparen en beleggen" mee bij de berekening van de eigen bijdrage. De "grondslag sparen en beleggen" is het deel van het vermogen boven het heffingvrije vermogen.

In de beschikking wordt een voorlopige eigen bijdrage aangekondigd. De definitieve vaststelling en de uiteindelijke inning vinden door het CAK plaats.

Een eigen bijdrage mag elke 4 weken gevraagd worden, maar nooit hoger zijn dan de grens die in het besluit is vastgelegd. Ook mag de eigen bijdrage niet hoger zijn dan de kostprijs van de voorziening. Wordt een pgb verstrekt voor een voorziening in eigendom van belanghebbende, dan mag de eigen bijdrage niet meer dan 39 perioden van 4 weken worden gevraagd. Gaat het om een pgb voor een doorlopende zaak die niet in eigendom wordt verstrekt (in bruikleen), dan mag de eigen bijdrage, met inachtneming van de kostprijs, worden gevraagd zo lang als de voorziening wordt gebruikt.

Lid 3 bepaalt dat de omvang van het eigen aandeel in de kosten bij de toekenning van een financiële tegemoetkoming wordt vastgesteld op basis van het maximale eigen aandeel binnen de kaders van artikel 4.1 en artikel 4.2 van het Besluit maatschappelijke ondersteuning. Het eigen aandeel wordt vastgesteld en geïnd door het CAK. Dit vindt volgens dezelfde systematiek als die van de eigen bijdrage (zie toelichting op lid 2) plaats. Het eigen aandeel wordt in mindering gebracht op de door het college te verstrekken tegemoetkoming in de kosten.

Hoofdstuk 6. Procedurele bepalingen

Artikel 21. Wijziging situatie

Belanghebbende is verplicht om het college direct op de hoogte te stellen van een wijziging in zijn situatie waarvan hij vermoedt dat deze invloed kan hebben op het bereiken van het vastgesteld resultaat en/of de ingezette compenserende maatregel(en).

Artikel 22. Heronderzoek

Het college kan een heronderzoek instellen naar de aanwezigheid van een compensatienoodzaak en de mate waarin belanghebbende in eigen oplossingen kan voorzien. Tijdens het heronderzoek wordt gekeken naar in hoeverre het vastgesteld resultaat bereikt is en

in hoeverre het noodzakelijk is om aanvullende afspraken te maken om tot het te bereiken resultaat te komen. Hierbij wordt de individuele situatie van belanghebbende als uitgangspunt genomen en staat het principe van maatwerk centraal.

Artikel 23. Intrekking

Een besluit, genomen op basis van deze verordening, kan in bepaalde omstandigheden geheel of gedeeltelijk ingetrokken worden. Dit gebeurt wanneer de compensatie niet leidt tot het te bereiken resultaat of wanneer de compensatie niet gebruikt wordt om het resultaat te bereiken. Wanneer er bij het inzetten van de compenserende maatregel voorwaarden zijn gesteld en daar op enig moment niet of niet meer aan is voldaan, kan dit reden zijn om de compensatie in te trekken. Hierbij is terugvordering mogelijk. Belanghebbende is verplicht gedurende een periode van vijf jaar alle rekeningen en betalingsbewijzen met betrekking tot de compensatie beschikbaar te houden.

Wanneer het college op basis van onjuist verstrekte gegevens een compenserende maatregel heeft ingezet, kan het college besluiten een genomen beschikking geheel of ten dele in te trekken. Ook in deze situatie is terugvordering mogelijk.

Compenserende maatregelen hebben als doel één of meerdere resultaat/resultaten te bereiken. Daar waar het college een pgb of een financiële tegemoetkoming beschikbaar stelt om ondersteuning in te kopen en belanghebbende zich onvoldoende inzet om dit binnen 6 maanden te doen, dan kan dit voor het college aanleiding zijn om de compensatie deels of volledig in te trekken.

Artikel 24. Terugvordering

Lid 1: Als een besluit voor compensatie in natura, als pgb of financiële tegemoetkoming is ingetrokken (en ook alleen maar in die situatie) kan eventueel tot terugvordering worden overgegaan. Voorwaarde is dat de compensatienoodzaak niet aanwezig is. Hierbij geldt een privaatrechtelijke procedure.

Lid 2 bepaalt dat het verstrekken van onjuiste gegevens een grond tot het intrekken van het besluit en het terugvorderen van de voorziening kan zijn.

Hoofdstuk 7. Slotbepalingen

Artikel 25. Hardheidsclausule

Besluiten van het college mogen niet leiden tot onbillijkheden. Die komen weinig voor omdat bij de afwegingen er altijd sprake is van een individueel maatwerk, een zeer persoonlijke beoordeling. Mocht er toch nog sprake zijn van een niet billijke situatie, dan is de hardheidsclausule een vangnet. Belanghebbende kan ook een beroep doen op deze clausule.

Artikel 26. Nadere regels en indexering

Lid 1 bepaalt dat het college bevoegd is om nadere regels te stellen ten aanzien van de kaders die de verordening geschetst heeft. Deze nadere regels zijn algemeen verbindende voorschriften en kunnen leiden tot burgerbindende bepalingen.

Lid 2: Bepaalde bedragen worden jaarlijks aangepast. Bedragen voor de eigen bijdrage en het eigen aandeel worden door het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport jaarlijks aangepast. Op basis van artikel 26 is het college bevoegd om de bedragen voor de compenserende maatregelen, voor zover deze bekend zijn, aan te passen. Hierbij wordt uitgegaan van de ontwikkelingen conform de prijsindex volgens het Centraal Bureau van de Statistiek en de NEA-index.

Artikel 27. Inwerkingtreding en overgangsbepalingen.

Lid 1: Dit lid regelt de inwerkingtreding van deze verordening. Nadat de gemeenteraad van de gemeente Laren de verordening heeft vastgesteld, wordt de verordening, ingevolge van artikel 139 van de Gemeentewet gepubliceerd. Op de achtste dag na bekendmaking treedt de Verordening wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Laren 2013 in werking.

Lid 2 bepaalt dat met ingang van de Verordening wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Laren 2013 de Voorzieningenverordening maatschappelijke ondersteuning 2010 wordt ingetrokken.

In lid 3 staat vast dat elk besluit dat op grond van de Voorzieningenverordening maatschappelijke ondersteuning 2010 genomen is, van kracht blijft tot de verloopdatum van de aan belanghebbende afgegeven beschikking. Dit betekent dat belanghebbenden ook na ingang van de Verordening wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Laren 2013 rechten kunnen ontlenen aan besluiten die op grond van de Voorzieningenverordening maatschappelijke ondersteuning 2010 genomen zijn.

Lid 4: Regelt de grondslag voor besluiten die per de inwerkingtreding van deze verordening nog niet genomen zijn. Wanneer er aanvragen en/of bezwaarschriften zijn ingediend vóór de inwerkingtreding van deze verordening en waarop nog geen besluit genomen is, geldt dat de besluiten op grond van de Verordening wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Laren 2013 genomen worden.

Artikel 28. Citeertitel

In artikel 28 is bepaald dat deze verordening kan worden aangehaald als: 'Verordening wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Laren 2013'.

Bijlage 1: De ICF: FUNCTIES (bron: <http://www.rivm.nl/who-fic/ICD-O-3.htm>)

<p>Hoofdstuk 1 Mentale functies.</p> <p><i>Algemene mentale functies.</i> Bewustzijn Oriëntatie Intellectuele functies Globale psychosociale functies Temperament en persoonlijkheid Energie en driften Slaap Algemene mentale functies, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><i>Specifieke mentale functies.</i> Aandacht Geheugen Psychomotorische functies Stemming Perceptie Denken Hogere cognitieve functies Mentale functies gerelateerd aan taal Mentale functies gerelateerd aan rekenen Bepalen sequentie bij complexe bewegingen Ervaren van zelf en tijd Specifieke mentale functies, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd Mentale functies, anders gespecificeerd Mentale functies, niet gespecificeerd</p> <p>Hoofdstuk 2 Sensorische functies en pijn</p> <p><i>Visuele en verwante functies.</i> Visuele functies Functies van aan oog verwante structuren Gewaarwordingen van oog en verwante structuren Visuele en verwante functies, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><i>Hoofuncties en vestibulaire functies</i> Hoofuncties Vestibulaire functies Gewaarwordingen gepaard gaande met hoofuncties en vestibulaire functies Hoofuncties vestibulaire functies, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><i>Andere sensorische functies</i> Smaak Reuk Proprioceptie Tast Sensorische functies verwant aan temperatuur en andere stimuli Andere sensorische functies, anders gespecificeerd</p>	<p>Hoofdstuk 3 Stem en spraak</p> <p><i>Stem</i> Articulatie Vloeiendheid en ritme van spreken Alternatieve vormen van stemgebruik Stem en spraak, anders gespecificeerd Stem en spraak, niet gespecificeerd</p> <p>Hoofdstuk 4 Functies van hart en bloedvatenstelsel. Hematologisch systeem, afweersysteem en ademhalingsstelsel</p> <p><i>Functies van hart en bloedvatenstelsel</i> Hartfuncties Functies van bloedvaten Bloeddruk Functies van hart en bloedvatenstelsel, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><i>Functies van hematologisch systeem en afweersysteem</i> Functies van hematologisch systeem Functies van afweersysteem Functies van hematologisch systeem en afweersysteem, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><i>Functies van ademhalingsstelsel</i> Ademhaling Functies van ademhalingsspieren Functies van ademhalingsstelsel, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><i>Andere functies en gewaarwordingen van hart en bloedvatenstelsel en ademhalingsstelsel</i> Andere ademhalingsfuncties Inspanningstolerantie Gewaarwordingen gepaard gaande met cardiovasculaire en respiratoire functies Andere functies en gewaarwordingen van hart en bloedvatenstelsel en ademhalingsstelsel, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd Functies van hart en bloedvatenstelsel, hematologisch systeem, afweersysteem en ademhalingsstelsel, anders gespecificeerd Functies van hart en bloedvatenstelsel, hematologisch systeem, afweersysteem en ademhalingsstelsel, niet gespecificeerd</p> <p>Hoofdstuk 5 Functies van spijsverteringsstelsel, metabool stelsel en hormoonstelsel</p> <p><i>Opname van voedsel</i> Vertering</p>
--	---

<p>en niet gespecificeerd</p> <p><i>Pijn</i> Pijngewaarwording Pijngewaarwording, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd Sensorische functies en pijn, anders gespecificeerd Sensorische functies en pijn, niet gespecificeerd.</p>	<p>Assimilatie Defecatie Handhaving lichaamsgewicht Gewaarwordingen verband houdend met spijsverteringsstelsel Functies van spijsverteringsstelsel, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p>
---	--

<p><i>Functies van metabool stelsel en hormoonstelsel</i> Algemene metabole functies Water-, mineraal- en elektrolytenbalans Thermoregulatorische functies Functies van endocriene klieren Functies van metabool stelsel en hormoonstelsel, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd Functies van spijsverteringsstelsel, metabool stelsel en hormoonstelsel, anders gespecificeerd Functies van spijsverteringsstelsel, metabool stelsel en hormoonstelsel, niet gespecificeerd</p> <p>Hoofdstuk 6 Functies van urogenitaal stelsel en reproductieve functies</p> <p><i>Functies gerelateerd aan urine</i> Productie en opslag van urine Functies gerelateerd aan urinelozing Gewaarwordingen gepaard gaande met urinelozing Functies gerelateerd aan urine, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><i>Genitale en reproductieve functies</i> Seksuele functies Functies gerelateerd aan menstruatie Functies gerelateerd aan voortplanting Gewaarwordingen gepaard gaande met genitale en reproductieve functies Genitale en reproductieve functies, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd Functies van urogenitaal stelsel en reproductieve functies, anders gespecificeerd Functies van urogenitaal stelsel en reproductieve functies, niet gespecificeerd</p> <p>Hoofdstuk 7 Functies van bewegingssysteem en aan beweging verwante functies</p> <p><i>Functies van gewrichten en botten</i> Mobiliteit van gewrichten Stabiliteit van gewrichten Mobiliteit van botten Functies van gewrichten en botten, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><i>Spierfuncties</i> Spiersterkte</p>	<p>Hoofdstuk 8 Functies van huid en verwante structuren</p> <p><i>Functies van de huid</i> Beschermende functies van huid Herstelfuncties van huid Andere functies van huid Gewaarwording verband houdend met huid Functies van huid, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><i>Functies van haren en nagels</i> Functies van haar Functies van nagels Functies van haren en nagels, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd Functies van huid en verwante structuren, anders gespecificeerd Functies van huid en verwante structuren, niet gespecificeerd</p>
--	---

<p>Spiertonus Spieruithoudingsvermogen Spierfuncties, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><i>Bewegingsfuncties</i> Motorische reflexfuncties Onwillekeurige bewegingsreacties Controle van willekeurige bewegingen Onwillekeurige bewegingen Gangpatroon Gevaarwordingen verband houdend met spieren en bewegingsfuncties Bewegingsfuncties, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd Functies van bewegingssysteem en aan beweging verwante functies, anders gespecificeerd Functies van bewegingssysteem en aan beweging verwante functies, niet gespecificeerd</p>	
---	--

Bijlage 2: De ICF: ACTIVITEITEN EN PARTICIPATIE
(bron: <http://www.rivm.nl/who-fic/ICD-O-3.htm>)

<p>Hoofdstuk 1 Leren en toepassen van kennis</p> <p><i>Doelbewust gebruiken van zintuigen</i> Gadeslaan Luisteren Doelbewust gebruiken van andere zintuigen Doelbewust gebruiken van zintuigen, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><i>Basaal leren</i> Nadoen Herhalen Leren lezen Leren schrijven Leren rekenen Ontwikkelen van vaardigheden Basaal leren, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><i>Toepassen van kennis</i> Richten van aandacht Denken Lezen Schrijven Rekenen Oplossen van problemen Besluiten nemen Toepassen van kennis, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd Leren en toepassen van kennis, anders gespecificeerd Leren en toepassen van kennis, niet gespecificeerd</p> <p>Hoofdstuk 2 Algemene taken en eisen</p> <p>Ondernemen van enkelvoudige taak Ondernemen van meervoudige taken Uitvoeren van dagelijkse routinehandelingen Omgaan met stress en andere mentale eisen Algemene taken en eisen, anders gespecificeerd Algemene taken en eisen, niet gespecificeerd</p> <p>Hoofdstuk 3 Communicatie</p> <p><i>Communiceren - begrijpen</i> Begrijpen van gesproken boodschappen Begrijpen van non-verbale boodschappen Begrijpen van formele gebarentaal Begrijpen van geschreven boodschappen Communiceren - begrijpen, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><i>Communiceren – zich uiten</i> Spreken Zich non-verbaal uiten</p>	<p>Gebruiken van communicatieapparatuur en - technieken Communicatie, anders gespecificeerd Communicatie, niet gespecificeerd</p> <p>Hoofdstuk 4 Mobiliteit</p> <p><i>Veranderen en handhaven van lichaamshouding</i> Veranderen van basale lichaamshouding Handhaven van lichaamshouding Uitvoeren van transfers Veranderen en handhaven van lichaamshouding, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><i>Dragen, verplaatsen en manipuleren van iets of iemand</i> Optillen en meenemen Verplaatsen van iets of iemand met onderste extremiteiten Nauwkeurig gebruiken van hand Gebruiken van hand en arm Dragen, verplaatsen en manipuleren van iets of iemand, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><i>Lopen en zich verplaatsen</i> Lopen Zich verplaatsen Zich verplaatsen tussen verschillende locaties Zich verplaatsen met speciale middelen Lopen en zich verplaatsen, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><i>Zich verplaatsen per vervoermiddel</i> Gebruiken van vervoermiddel Besturen Rijden op dieren als vervoermiddel Zich verplaatsen per vervoermiddel, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd Mobiliteit, anders gespecificeerd Mobiliteit, niet gespecificeerd</p> <p>Hoofdstuk 5 Zelfverzorging</p> <p>Zich wassen Verzorgen van lichaamsdelen Zorgdragen voor toiletgang Zich kleden Eten Drinken Zorgdragen voor eigen gezondheid Zelfverzorging, anders gespecificeerd Zelfverzorging, niet gespecificeerd</p>
---	---

Zich uiten via formele gebarentaal
Schrijven van boodschappen
Communiceren - zich uiten, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd

Conversatie en gebruik van communicatie-apparatuur en -technieken

Converseren
Bespreken

Huishoudelijke taken

Bereiden van maaltijden
Huishoudelijke taken, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd
Huishouden doen

Verzorgen van wat bij huishouden behoort en assisteren van andere personen

Verzorgen van wat bij huishouden behoort
Assisteren van andere personen
Verzorgen van wat bij huishouden behoort en assisteren van andere personen, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd
Huishouden, anders gespecificeerd
Huishouden, niet gespecificeerd

Hoofdstuk 7 Tussenmenselijke interacties en relaties

Algemene tussenmenselijke interacties

Basale tussenmenselijke interacties
Complexe tussenmenselijke interacties
Omgaan met onbekenden
Formele relaties
Informeel sociale relaties
Familierelaties
Intieme relaties
Bijzondere tussenmenselijke relaties, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd
Tussenmenselijke interacties en relaties, anders gespecificeerd
Tussenmenselijke interacties en relaties, niet gespecificeerd

Hoofdstuk 8 Belangrijke levensgebieden

Informeel opleiding

Voorschoolse opleiding
Schoolse opleiding
Beroepsopleiding
Hogere opleiding
Opleiding, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd

Beroep en werk

Werkend leren
Verwerven, behouden en beëindigen van werk

Hoofdstuk 6 Huishouden

Verwerven van benodigdheden

Verwerven van woonruimte
Verwerven van goederen en diensten
Verwerven van benodigdheden, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd

Hoofdstuk 9 Maatschappelijk, sociaal en burgerlijk leven

Maatschappelijk leven

Recreatie en vrije tijd
Religie en spiritualiteit
Mensenrechten
Politiek en burgerschap
Maatschappelijk, sociaal en burgerlijk leven, anders gespecificeerd
Maatschappelijk, sociaal en burgerlijk leven, niet gespecificeerd.

<p>Betaald werk Onbetaald werk Beroep en werk, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><i>Economisch leven</i> Basale financiële transacties Complexe financiële transacties Economische zelfstandigheid Economische leven, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd Belangrijke levensgebieden, anders gespecificeerd Belangrijke levensgebieden, niet gespecificeerd</p>	
--	--